

Doprava světa

Definice:

- cílevědomá lidská činnost, uskutečňující přemísťování lidí, nákladu a energie v prostoru

Pojmy:

- **cesta** – dráha spojující 2 koncové body
- **linka**
- **bod** – uskutečňuje se nástup, výstup, náklad, výklad
- **uzel** – křižovatka 3 a více dopravních cest
- **výkon** – v tunokilometrech, nebo osobokilometrech
- **síť** – systém dopravních cest s různou strukturou, hustota sítě

Činitelé ovlivňující dopravu:

- klima
- reliéf
- geolog.podloží
- struktura ekonomiky
- rozmístění obyvatelstva

Intenzifikace – zrychlení dopravy, zavádění nových metod za účelem zvětšení výkonu- např.elektrifikace, vícekolejnost,.....

Dělení dopravy :

1. **pozemní** → silniční, železniční, potrubní
2. **vodní** → říční, námořní
3. **vzdušná** → letecká
4. **zvláštní druhy dopravy** → přenos dat a zpráv, vedení el.energie

Železniční doprava

železniční ×kolejová doprava (lanovka, tramvaj, metro) :

- 1. železnice na britských ostrovech
 - 1. kolejová(koněspřežka)
 - největší nárůst železnice 2. polovina 19. stol
 - ČR + BEL + NĚM ⇒ nejhustší železniční síť ve světě
 - Švýcarsko ⇒ v EVR nejkvalitnější
-
- a. **osobní** – nejrychlejší železnice světa – > FRC TGV (320 km / h), nejbezpečnější, Japonsko – vlaky na magnetických polštářích) I 500km/h
 - b. **nákladní** – přeprava velkých objemů na velké vzdálenosti největší objemy – Rusko, Čína, USA Švédsko – Norsko – velké objemy přepravy železné rudy
 - c. **nejdelší Transsibiřská magistrála** (Moskva – Vladivostok = ± 9000 km)

Silniční doprava „z domu do domu“

- starší než železniční
- po letecké nejnáročnější dopravou z hlediska energie
- přízemní ozón, hluk
- USA velké problémy s parkováním
- Transamerická dálnice

Vodní doprava

a. námořní

- nejstarší druh dopravy, základní druh dopravy mezi kontinenty
- nejpomalejší × nejlevnější
- kvůli námořní dopravě bylo vybudováno několik průplavů (Suezský, Panamský, Korintský), vznik státu Panama
- **dovozní – Rotterdam = největší přístav a zároveň dovozní přístav**
- míle (1000 m) × námořní míle (1600m)
- nejčastěji se převáží ropa, sypké hmoty
- **kabotáž** = doprava v rámci 1 státu- podél pobřeží
- **trajektová př.** v rámci Dánska mezi ostrovy

▪ říční

- je závislá na počasí
- v EVR nejvíce používané řeky = Rýn (spojení mezi Dunajem a Černým mořem), Volha, Labe
- Asie – velké čínské řeky a umělé kanály
- 1 / 1 o spotřebě energie ve srovnání se silniční

c. jezerní

- nejhustší doprava na Velkých kanadských jezerech

d. potrubní

- mladá doprava, vznikla v USA, **jako doprava pro přepravu ropy v 19. století**
- **ropa, zemní plyn, voda, chemikálie, odpady**
- energie pouze dopravovanému materiálu
- **potrubní pošta**

Letecká doprava:

- nejmladší, nejrychlejší, nejdražší, nejbezpečnější, nejvíce energeticky náročná
- letiště: Chicago, Atlanta, v Evropě : Frankfurt, Mnichov
-

Doprava zpráv:

- nejdůležitější ze všech
- telefonní síť – podle počtu telefonů, sítě se určuje vyspělost státu
- internet, faxy, televize, rozhlas, tisk
- reklama